

OBECNÉ POKYNY

PRO ROZVOJ KOMPETENCÍ MENTORŮ ZDRAVOTNÍCH SESTER A OŠETŘOVATELŮ

Tyto obecné pokyny Evropské unie (EU) si kladou za cíl posílit rozvoj mentorských kompetencí mentorů zdravotních sester a ošetřovatelů, což přispěje ke zlepšení odolnosti zdravotnického systému v zemích EU. Obecné pokyny vychází z kriticky vyhodnocených výzkumných důkazů a byly vyvinuty v letech 2018–2021 v rámci projektu Erasmus+ Kvalitní mentoring pro rozvoj kompetentních studentů ošetřovatelství (angl. Quality Mentorship for Developing Competent Nursing Students, QualMent) pod vedením mezinárodního týmu odborníků s rozsáhlými znalostmi a odbornou kvalifikací v oblasti mentorství.

Tento dokument sestavili a sepsali následující autoři:

Ashlee Oikarainen¹, Dr. Kristina Mikkonen¹, Erika Juskauskienė², Dr. Maria Kääriäinen¹, Veera Kaarlela¹, Dr. M. Flores Vizcaya-Moreno³, Dr. Rosa M Pérez-Cañaveras³, Dr Paul de Raeve⁴, Dr. Boris Miha Kaučič⁵, Dr. Bojana Filej⁵, Dr. Olga Riklikienė²

Tento dokument byl přezkoumán skupinami odborníků z Belgie, Finska, Litvy, Slovinska a Španělska.

¹Univerzita v Oulu, Oddělení pro výzkum ošetřovatelské vědy a managementu zdraví, Finsko; ²Litevská univerzita zdravotnických věd, Litva; ³Univerzita v Alicante, Fakulta zdravotnických věd, Španělsko; ⁴Evropská federace sesterských asociací, Belgie;

⁵ Vysoká škola ošetřovatelství v Celje, Slovinsko

Vypracování těchto pokynů bylo podpořeno finančními prostředky, které poskytla Evropské komise. Informace, které poskytli autoři v rámci tohoto dokumentu, nemusí nutně představovat postoj či politiku Evropské komise.

Tento dokument je k dispozici na webových stránkách projektu QualMent: <https://www.qualment.eu/>

SHRNUTÍ OBECNÝCH POKYNŮ

Pozadí: Významná část ošetřovatelského vzdělávání probíhá v klinickém vzdělávacím prostředí. Mentori zdravotních sester a ošetřovatelů hrají důležitou roli při rozvíjení profesních kompetencí studentů ošetřovatelství. Mentori, kteří získají klíčové kompetence v oblasti mentorství, budou schopni lépe podpořit studenty ošetřovatelství při získávání dovedností v osmi oblastech, které jsou popsány ve 31. článku směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/55/EU.

***Hlavní cíl:** Poskytnout doporučení pro rozvoj kompetencí mentorů zdravotních sester a ošetřovatelů, kteří se budou zabývat výukou studentů ošetřovatelství v rámci klinické praxe.*

***Podcíle:** 1) Prosazovat a podporovat účinné mentorské postupy; 2) povzbudit rozvoj mentorských kompetencí; a 3) zlepšit ošetřovatelské vzdělávání na mezinárodní úrovni prostřednictvím vysoce kvalitního mentorství a klinického vzdělávacího prostředí, určeného studentům ošetřovatelství.*

***Cílové skupiny:** Mentori a pedagogové zdravotních sester a ošetřovatelů, příslušné vzdělávací organizace, vedoucí zdravotních sester a ošetřovatelů na všech úrovních, další zdravotničtí pracovníci, vysokoškolští studenti ošetřovatelství, včetně postgraduálních, národní asociace sester, regulační orgány odpovědné za ošetřovatelství, politici a tvůrci politik.*

***Doporučení:** Státy po celém světě hledají řešení pro výzvy spojené se zachováním udržitelné pracovní síly v ošetřovatelství. Zajištění vysoce kvalitního klinického vzdělávacího prostředí a podpora rozvoje mentorských kompetencí pro výuku studentů ošetřovatelství zůstávají i nadále důležitými strategiemi pro zlepšení nábory, udržení a promoce kompetentních absolventů ošetřovatelství. Posílení kvalitního mentorství by se mělo stát prioritou politické agendy členských států spolu s požadavkem, aby se kliničtí mentori ve všech zdravotnických zařízeních podíleli na strukturovaném mentorském vzdělávání.*

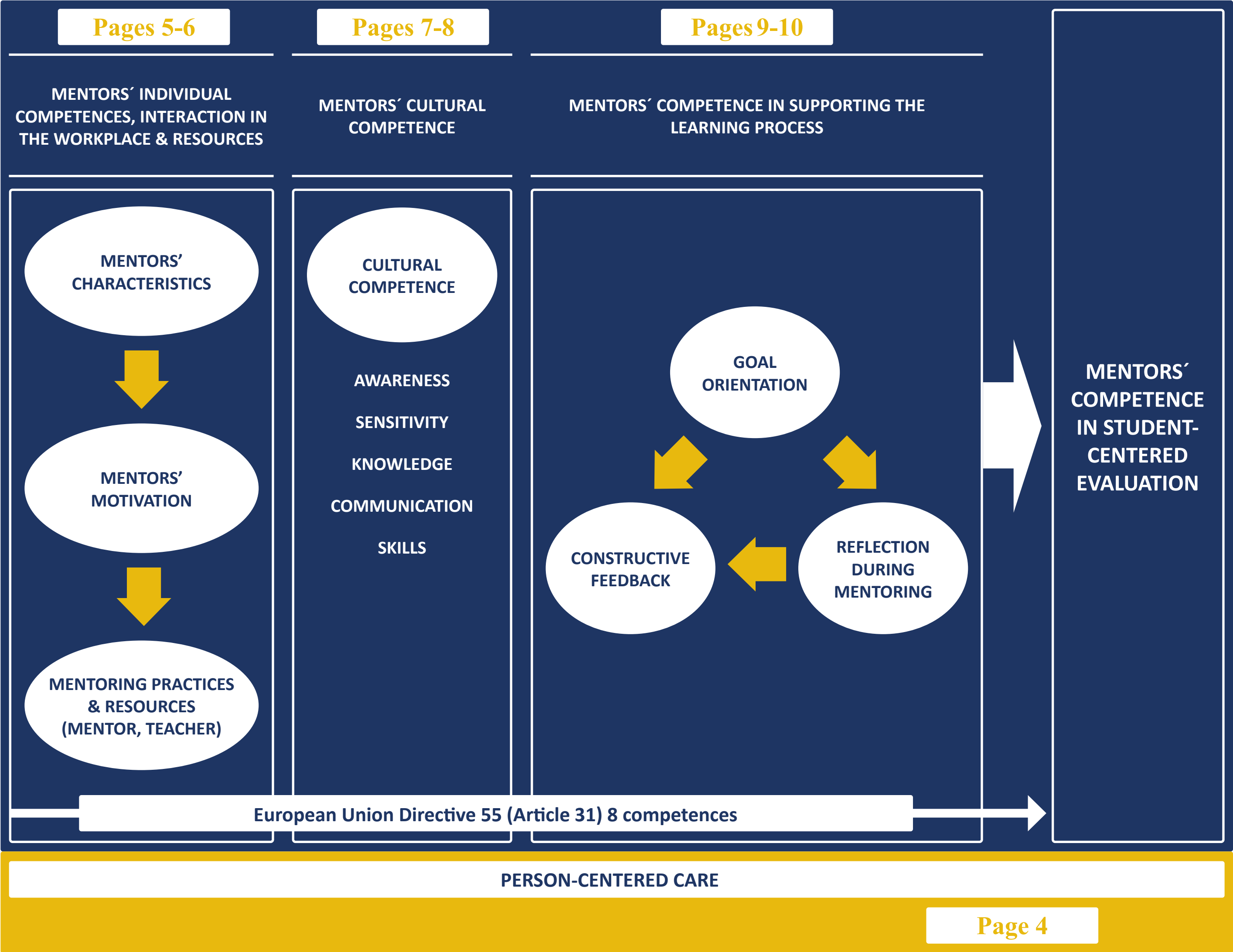
1 Způsobilost k výkonu povolání mentora

Tyto obecné pokyny vás mají podpořit v roli mentora zdravotních sester a ošetrovatelů, zároveň nastiňují vaše povinnosti a potenciál pro podporu výuky studentů ošetrovatelství. Význam úlohy mentorů zdravotních sester a ošetrovatelů a realizace kvalitního mentorství lze stěží přecenit. Vysoce kvalitní klinické učební prostředí je klíčového významu pro přípravu udržitelné ošetrovatelské pracovní síly budoucnosti. V takovémto prostředí mohou totiž studenti uplatnit své znalosti a rozvíjet klíčové dovednosti a kompetence, které budou potřebovat pro budoucí praxi v ošetrovatelství.

Kompetenční model pro mentory v klinické praxi založený na důkazech (Mikkonen et al., 2019) popisuje klíčové součásti mentorských kompetencí. Mentoři klinické praxe slouží studentům jako vzor a mohou jim vštípit profesionální hodnoty a integritu v klinickém prostředí. Poskytují studentům podporu v poskytování bezpečné péče zaměřené na člověka, která je v souladu se směrnicí EU 2013/55/EU, článek 31 (strana 4).

Mentorské kompetence se skládají z 1) individuálních kompetencí mentorů, 2) mezikulturních kompetencí v oblasti mentorství a 3) kompetencí pro podporu výukového procesu studentů (strany 5 až 10). Doporučení pro mentorství v klinickém výukovém prostředí najdete na stránky 10 až 11 tohoto dokumentu.

Kompetenční model pro mentory v klinické praxi založený na důkazech

2 Základy mentorství

Mentori mají odborné znalosti v klinické oblasti, ve které působí, zároveň jsou schopni zvolit správný pedagogický přístup, díky kterému mohou podpořit výukový proces studentů ošetrovatelství. Mentori nejsou jen klinickými odborníky, nýbrž slouží studentům jako vzor a umožňují jim stát se na profesionály, kteří budou schopni poskytovat vysoce kvalitní, bezpečnou a na člověka zaměřenou péči.

2.1 Vysoce kvalitní mentorství založené na důkazech

Mentori jsou zodpovědní za mentorování studentů způsobem, který je založený na důkazech. Hlavní prvky mentorství založeného na důkazech jsou popsány níže.

What is needed to ensure that mentoring is of high-quality and evidence-based?

Realizace kvalitního mentorství vyžaduje rozvoj postupů, které budou lépe splňovat potřeby studentů ošetrovatelství a posílí jejich profesní identitu. Studie provedená ve čtyřech členských státech EU střední a východní Evropy ukázala, že studenti ošetrovatelství byli se zkušenostmi z klinického

nasazení velmi spokojeni a většina z nich uznala, že pro ně je mentor důležitým profesionálním vzorem (Antohe et al., 2015). Zároveň bylo doporučeno, aby ošetřující personál na základní a pokročilé úrovni měl k dispozici vývojové programy, týkající se mentorství.

2.2 Péče zaměřená na člověka

Mentori podporují profesní růst studentů a stávají se odpovědnými odborníky, kteří usilují o začlenění péče zaměřené na člověka do ošetrovatelské praxe. Tento přístup je hlavním předmětem klinického výukového procesu. Je velmi důležité, aby mentori kompetentně vedli studenty k vědomému přijetí perspektivy jednotlivců, rodin a skupin a jejímu zabudování do klinického uvažování a rozhodovacích procesů.

2.3 Kompetenční rámec Evropské federace sesterských asociací

Kliničtí mentori jsou povinni podpořit studenty při získávání kompetencí v osmi oblastech, blíže popsaných v 31. článku Směrnice 2013/55/EU, které zahrnují: **(Pro více podrobností klikněte zde.)**

- Samostatně stanovit potřebnou ošetrovatelskou péči za využití současných teoretických a klinických poznatků a plánovat, organizovat a poskytovat ošetrovatelskou péči při léčbě pacientů;
- Účinně spolupracovat s dalšími osobami ve zdravotnictví, včetně účasti na praktické odborné přípravě zdravotnických pracovníků;
- Motivovat jednotlivce, rodiny a skupiny k přijetí zdravého životního stylu a k péči o sebe na základě získaných znalostí a dovedností;
- Samostatně zahájit okamžitá opatření na záchranu života a provádět opatření v případě krizí či katastrof;
- Samostatně radit, dávat pokyny a poskytovat podporu osobám, které potřebují péči, a jejich blízkým;
- Samostatně zajistit kvalitu ošetrovatelské péče a její hodnocení;
- Srozumitelně odborně komunikovat a spolupracovat s příslušníky jiných profesí ve zdravotnictví;
- Analyzovat kvalitu péče s cílem zlepšit vlastní odbornou praxi jako zdravotní sestry či ošetrovatele odpovědných za všeobecnou péči.

3 Individuální kompetence mentora a interakce na pracovišti

3.1 Individuální kompetence mentorů

Osobností vlastností a motivace klinických mentorů mají velký vliv na vývoj úspěšného vztahu se studenty. Mentoři hrají klíčovou roli při integraci studentů do pracovního prostředí a do profesionálních zdravotnických týmů. Mentoři musí být obeznámeni s mentorskými postupy a dostupnými prostředky, které jsou jim k dispozici v rámci podpory mentorství. Mentoři do výukového procesu zapojují všechny relevantní aktéry, např. učitele ošetrovatelství, studenty a ostatní členy personálu.

Mezi důležité charakteristiky klinických mentorů patří:

- Důvěra v osobní kompetence při plnění ošetrovatelských úkolů a povinností mentora
- Schopnost vytvářet podpůrnou atmosféru pro učení
- Záměrné posilování vztahů a spolupráce se studenty a učiteli ošetrovatelství
- Kompetence v oblasti integrace studentů do zdravotnických týmů a seznamování studentů s kolegy
- Ochota pravidelně probírat zkušenosti studentů získané při studiu
- Schopnost a ochota vyjádřit empatický postoj k mentorství a péči zaměřené na člověka
- Pochopení úlohy a odpovědnosti mentora ve výukovém procesu studentů.

Motivací pro mentorství studentů může být:

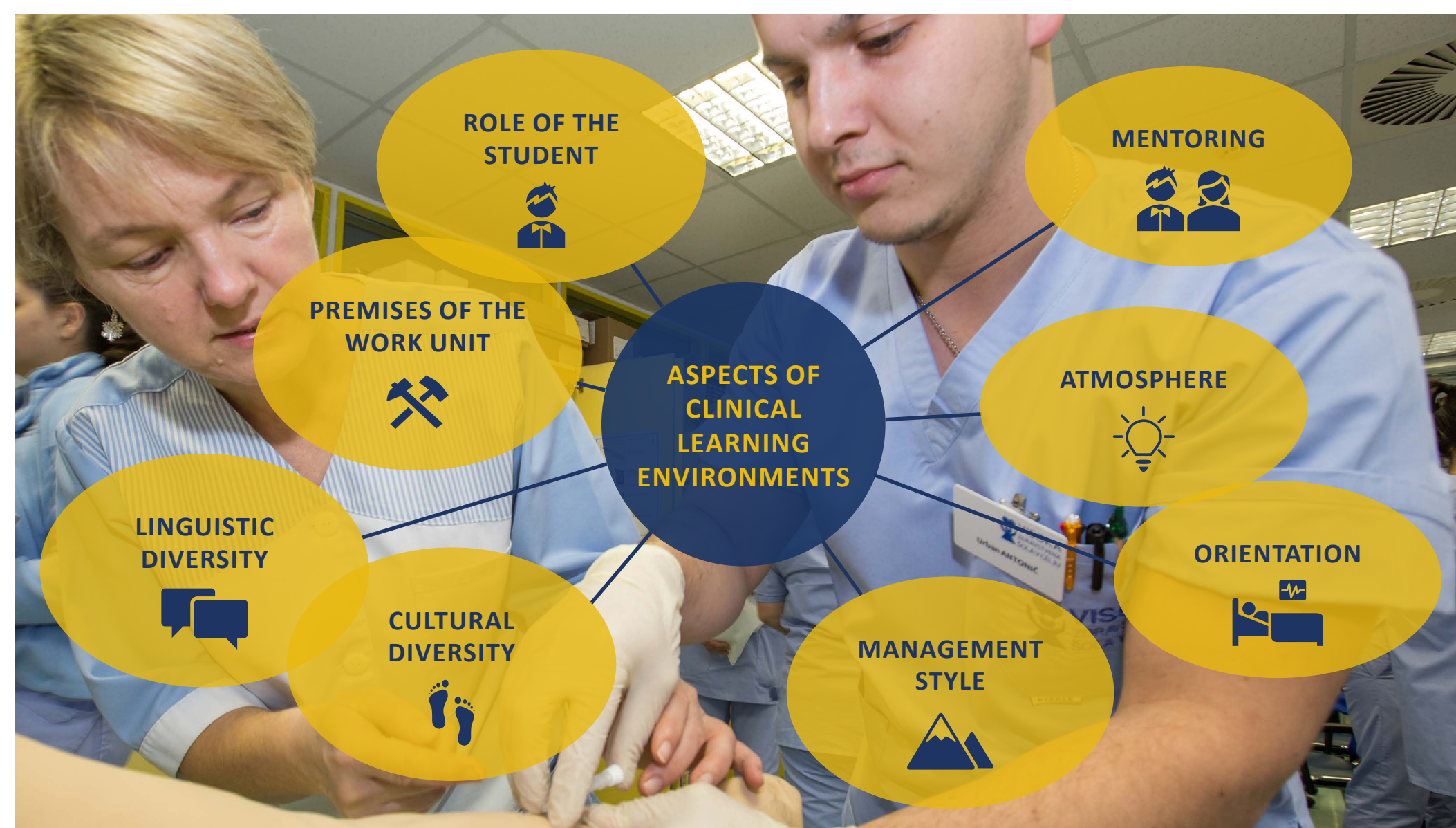
- ochota mentora vést studenty a zájem o poznávání studentů
- pochopení klíčového významu motivace v procesu učení studentů
- nepřetržitá snaha vyvíjet se a zlepšovat své mentorské dovednosti
- schopnost mentora rozpoznat svou vlastní úroveň motivace a úroveň motivace studentů k učení

Mentoři musí být obeznámeni s mentorskými postupy a dostupnými prostředky, které jsou jim k dispozici v rámci podpory mentorství. Následuje výčet základních předpokladů pro úspěšné mentorství. Ty zahrnují:

- znalost mentorských postupů ve vlastní organizaci i mimo ni
- obeznámenost se současnými znalostmi studentů, jejich vzdělávacím kontextem a pozadím
- schopnost efektivně spolupracovat s učitelem ošetrovatelství a uvědomit si, kdy je potřebná intenzivnější spolupráce
- vědět, jaké prostředky mají mentoři k dispozici pro plnění svých úkolů

3.2 Role mentorů ve vysoce kvalitním klinickém výukovém prostředí

Mentori hrají klíčovou roli při udržování klinického výukového prostředí, které bude fyzicky, sociálně a emocionálně bezpečné. Následující obrázek popisuje důležité aspekty klinického výukového prostředí. Studenti pocházejí z různých kulturních a jazykových zázemí a jejich rozdíly musí být respektovány. Další klíčové aspekty klinického výukového prostředí zahrnují prostory pracovní jednotky, úlohu studentů, mentorství, atmosféru, orientaci a způsob řízení. Organizace a všichni zdravotní pracovníci musí v každém případě usilovat o zajištění bezpečnosti studentů.

Vysoce kvalitní mentorství může mít vliv na to, jací ošetřovatelé budou pracovat ve zdravotnictví, a zároveň může přispět k udržení odborníků.

3.3 Tipy na zlepšení zkušeností studentů s výukou a podporu dobrých výsledků

Tip č. 1 Využití postupů pozitivního mentorství a jejich zabudování do kultury a prostředí zdravotnické organizace.

Tip č. 2 Vědomá snaha o integraci studentů do pracovního prostředí a do profesionálních zdravotnických týmů.

Tip č. 3 Posílení spolupráce mezi mentory, studenty a učiteli ošetrovatelství, což může studentům pomoci uspět v klinické praxi.

Tip č. 4 Pochopení základních charakteristik studentů nové generace (mileniálové a zástupci generace Z) pro úspěšnější zapojení a odborné vedení těchto studentů.

Tip č. 5 Využití nových technologií pro výuku a podporu znalostí, práce s případovými studiemi pro zlepšení procesu učení studentů.

3.4 Tipy na činnosti, které je možné zapojit do výuky

Tip č. 1 Klást důraz na to, aby studenti ošetrovatelství měli dostatek času na orientaci v novém klinickém učebním prostředí. Kliničtí mentori mohou zvážit, jak studentům dát najevo, že jsou vítáni a v bezpečí.

Tip č. 2 Při procvičování příslušných ošetrovatelských dovedností je nutné studenty podporovat, kliničtí mentori musí zároveň zajistit dodržování profesionálních standardů. Kliničtí mentori mohou při výcviku studentů v oblasti plánování a hodnocení péče o pacienty se studenty sdílet své zkušenosti s využíváním různých strategií.

Tip č. 3 V rámci výuky používat strategie, které podporují rozvoj vztahů mezi mentorem a studenty a napomáhají získávání dalších schopností, které jsou důležité pro účinný mentoring v klinických stážích.

4 Mezikulturní kompetence mentora

4.1 Rozvoj mezikulturních kompetencí mentora v rámci mentorství

Během klinických stáží se studenti ošetrovatelství z různých kulturních a jazykových zázemí často potýkají s problémy souvisejícími s kulturními rozdíly a jazykovými bariérami. Role mentora zdravotních sester a ošetrovatelů může být náročná, protože je nutné věnovat pozornost rozvoji mezikulturních kompetencí mentorů v rámci mentorství. Klíčové je vzdělávání a příprava mentorů pro poskytování kulturně přizpůsobeného mentorství, které bude vyhovovat potřebám profesionální výuky studentů.

4.2 Definice mezikulturních kompetencí v mentorství

Mezikulturní kompetence byly definovány jako „komplexní znalosti a schopnosti, založené na kritické reflexi a činnostech, ze kterých zdravotnický pracovník vychází při poskytování kulturně vhodné, přiměřené a účinné péče ve spolupráci s jednotlivci, rodinami a skupinami, které se potýkají se zdravotními problémy, přičemž je brán v úvahu sociální a politický rozměr péče“ (Blanchet Garneau a Pepin, 2015, str. 12). Kulturní kompetence v mentorství jsou definovány jako „proces, ve kterém se fakultní mentor neustále snaží dosáhnout schopností pro účinné mentorství, které bude náležitě přizpůsobeno kulturnímu kontextu svěřených studentů, a být jim náležitě k dispozici“ (Campinha-Bacote, 2010, s. 131).

Kulturní kompetence mentorů zahrnují následující vlastnosti.

- kulturní přehled, citlivost a znalosti
- mezikulturní komunikace a interakce
- kulturní dovednosti a schopnost vytvářet kulturně bezpečné učební prostředí.

4.3 Mentorství studentů ošetrovatelství s rozmanitým kulturním zázemím

Níže jsou popsány konkrétní kompetence potřebné k poskytování kulturně přizpůsobené péče zaměřené na člověka a kulturně uvědomělého mentorství studentům z kulturně a jazykově různorodého prostředí.

Kulturní povědomí, citlivost a znalosti:

- touha a odhodlání integrovat, mentorovat a podporovat studenty z kulturně a jazykově rozmanitého prostředí
- znalost vlastního kulturního pozadí
- ohodnocení skutečnosti, jak vlastní kultura, hodnoty a víra ovlivňují naše profesionální jednání a interakci s ostatními
- ochota vzdát se možných předsudků a nežádoucích postojů vůči pacientům/klientům nebo studentům a rozvíjet kulturní citlivost
- pochopení významu kulturního přijetí kulturně různorodých pacientů/klientů a studentů
- pěstování vstřícného přístupu k různým kulturám a názorům na péči
- úcta k rozmanitosti v oblasti péče zaměřené na člověka i mentorství studentů

Mezikulturní komunikace a interakce:

- dovednosti, potřebné pro zapojení do účinné komunikace a interakce s kulturně odlišnými pacienty/klienty a studenty
- pochopení vlivu kultury na vzorce verbální a neverbální komunikace

Kulturní dovednosti v ošetrovatelství a mentorství:

- schopnosti zvládat kulturně náročné situace v oblasti péče zaměřené na člověka a mentorství
- schopnost uspokojivé a efektivní práce s kulturně rozmanitými studenty, což zahrnuje pochopení jejich individuálních požadavků na výuku a komunikačních stylů
- schopnost zajistit, aby kulturně odlišný student mohl úspěšně fungovat v kontextu zdravotní péče a poskytnout pacientovi/klientovi bezpečnou a kulturně přiměřenou zdravotní péči

4.4 Tipy na činnosti, které je možné začlenit do školení mentorů v oblasti mezikulturních kompetencí

Tip č. 1 Kliničtí mentoři zváží svou roli v podpoře kulturně a jazykově různorodých studentům při překonávání překážek, s nimiž se potýkají při klinické stáži, a také roli, kterou hrají, při podpoře integračního a adaptačního procesu studentů.

Tip č. 2 Kliničtí mentoři identifikují a určí charakteristiky mezikulturních kompetencí v mentorství a na jejich základě plánují svůj osobní rozvoj v oblasti mezikulturních kompetencí.

Tip č. 3 Kliničtí mentoři se zamyslí nad svým kulturním zázemím a nad tím, jaký vliv má jejich vlastní víra a systém hodnot na multikulturní styky.

Tip č. 4 Kultura má často vliv na vzorce verbální a neverbální komunikace. Potíže s komunikací bývají původcem stresu jak pro studenty, tak i pro mentory. Zabývejte se otázkou, jak podpořit profesionální jazykový rozvoj studentů a jejich znalost místního jazyka. Při tvorbě učebního obsahu týkajícího se daného tématu zvažte využití odborných znalostí lingvistických odborníků.

Tip č. 5 Kliničtí mentoři hrají zásadní roli při zajišťování bezpečného a kulturně citlivého klinického učebního prostředí, které je přizpůsobeno učení kulturně a jazykově rozmanitých studentů. Mentoři musí okamžitě zakročit proti případným předsudkům, diskriminaci a rasizmu v klinickém učebním prostředí. Připravte simulační cvičení, kde si kliničtí mentoři budou moci procvičit své kulturní dovednosti v různých situacích, ke kterým může při skutečném mentorování docházet.

Tip č. 6 Mentorování kulturně a jazykově rozmanitých studentů může být stresující a časově náročné. Kliničtí mentoři proto mají zvážit metody pro získání podpory, kterou potřebují pro úspěšné plnění svých úkolů.

Tip č. 7 Naslouchejte studentům z různých kulturních a jazykových prostředí a prověřte, jaké jsou jejich zkušenosti. V rámci mentorování využívejte různé prostředky, jako jsou videa, digitální příběhy, rozhovory nebo panelové diskuse se studenty.

5 Kompetence mentora pro podporu studentů v průběhu výukového procesu

5.1 Hodnocení klinické způsobilosti studentů ošetrovatelství

Hodnocení klinické způsobilosti studentů ošetrovatelství je složité a náročné jak pro mentory, tak i pro učitele ošetrovatelství. Během procesu prověřování, zda student dosáhl požadované způsobilosti, je nesmírně důležité zachovat objektivní přístup. Doporučuje se proto používat účinné metody hodnocení v kombinaci se spolehlivými a prověřenými nástroji hodnocení.

Mentoři mohou překonat potíže s hodnocením vědomou podporou učebního procesu v celém průběhu klinické praxe. Mentor a studenti mají neustále před očima proces klinického učení a úspěchy, kterých dosáhli v rámci klinické praxe.

5.2 Hodnocení, při kterém je pozornost zaměřena na studenta

Hodnocení, zaměřené na studenta, bude snazší, pokud se mentorovi podaří zabudovat do mentorování následující nepřetržitý cyklus.

1. Zaměření na dosažení cílů
2. Neustálá reflexe v průběhu mentorství
3. Konstruktivní zpětná vazba

5.3 Zaměření na dosažení cílů v mentorství

Zaměření na dosažení cílů v mentorství znamená, že mentor a student fungují jako tým a společně usilují o to, aby student v rámci klinické praxe dosáhl stanovených cílů. Je nutné, aby byly již na začátku klinické praxe cíle jasně definovány. Mentoři by měli vědět, jaké schopnosti mají studenti ošetrovatelství získat a jak je podpořit při jejich získávání.

Mentoři mohou studentům pomoci stanovit vlastní učební cíle následujícím způsobem:

- vysvětlit jim průběh klinických aktivit a intervencí, kterých se mohou během klinické praxe účastnit
- odkázat je na kritéria hodnocení a učební cíle, které stanovila organizace, v rámci které probíhá klinická praxe
- zjistit, jaká je úroveň znalostí studenta před zahájením klinické praxe, a naplánovat průběh rozvoje jeho způsobilosti zadáváním příslušných úkolů
- zajistit, aby si studenti stanovili krátkodobé a dlouhodobé cíle, které budou konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a časově závazné.

5.4 Neustálá reflexe v průběhu mentorství

Reflexe v průběhu mentorství znamená, že mentor povzbuzuje studenta, aby kriticky přemýšlel například o tom, jak jsou prováděny klinické úkony nebo jak úspěšný je v interakci s klienty. Mentor a student pravidelně hovoří o závěrech reflexe.

Za účelem podpory reflexe v rámci mentorování by měli mentoři

- Vytvořit bezpečnou atmosféru, kde budou moci studenti s mentorem probírat zkušenosti získané v rámci výuky
- požádat studenty, aby v průběhu klinické praxe odpovídali na otázky, a povzbudit je k přemýšlení o úkonech, kterých se účastní, a oblastech vlastního vývoje
- zapojit různé metody pro zlepšení sebereflexe studenta a reflexe o procesu učení s vrstevníky
- zaujmout strukturovaný přístup k podpoře vzájemného dialogu se studenty. Každý den například studenta požádejte, aby se podělil o to, jak probíhal jeho den, co se naučil a co se těší, že se ještě naučí.

5.5 Poskytování konstruktivní zpětné vazby

Včasná, užitečná a konstruktivní zpětná vazba studenty povzbuzuje a motivuje k dalšímu rozvoji profesních kompetencí.

Poskytnout konstruktivní zpětnou vazbu ovšem není vždy snadné. Buďte empatičtí a uvědomte si, že student potřebuje čas, aby se věci naučil a mohl se stát schopným ošetrovatelem. Je důležité,

aby mentoři požádali studenty o zpětnou vazbu ohledně svých mentorských kompetencí a využili získaných informací k rozvoji vlastní způsobilosti.

Hlavní překážky účinného poskytování zpětné vazby

- Příliš obecná zpětná vazba. Z vět jako: „musíte být proaktivnější,“ není jasné, jak by měl student situaci řešit a jakým způsobem se může stát proaktivnějším.
- Nesprávný druh zpětné vazby. Dokud má student méně zkušeností s plněním určitého úkolu, potřebuje více pozitivní zpětné vazby. Když jeho úroveň znalostí roste, může konstruktivní zpětná vazba ještě zlepšit jeho profesionální výkon.
- Poskytování zpětné vazby za nevhodných okolností, například během setkání týmu za přítomnosti jiných studentů nebo zaměstnanců, může být stresující a způsobit rozpaky.
- Příliš mnoho konstruktivní kritiky nebo přehnaná negativní zpětná vazba může ztěžovat proces klinického učení. Kliničtí mentoři by měli dobře promyslet, jaký je ideální poměr mezi pozitivní a negativní zpětnou vazbou, aby výsledkem byly dobré mezilidské vztahy.

5.6 Tipy na činnosti, které je možné zapojit do mentorského školení

Tip č. 1 Zdůrazněte důležité oblasti související s hodnocením učebního procesu studentů. Klinickým mentorům ukažte různé příklady hodnocení z praxe a zeptejte se jich, jaké strategie by mohli použít pro řešení daných problémů s hodnocením.

Tip č. 2 Kliničtí mentoři mohou sdílet s ostatními, jakým způsobem zajišťují správné fungování komunikačního trojúhelníku mezi učiteli ošetrovatelství, studenty ošetrovatelství a mentory a jak se vyhnout pocitu osamělosti při práci.

Tip č. 3 Pomozte klinickým mentorům identifikovat individuální vzdělávací potřeby studentů a určit důležité aspekty budování příznivého klinického učebního prostředí. Podělte se o různé příklady ze skutečného života a tipy, jak v průběhu klinické stáže podpořit učební proces studentů.

Tip č. 4 Pomozte klinickým mentorům, aby se cítili způsobilí pro budování přínosného vztahu se studenty, hodnocení jejich výsledků a vytváření bezpečného prostředí pro výuku.

V rámci kvalitního mentorství mohou studenti využít dobře naplánované příležitosti pro učení, které zahrnují přípravu, podporu a odborné vzdělávání spolu s odpovídající úrovní dohledu. Vše závisí na očekáváních a zkušenostech studentů a také na tom, co je od nich během stáže požadováno pro dosažení výsledků a získání požadovaných dovedností.

Vysoce kvalitní odborný výcvik je hlavním bodem přípravy budoucích ošetrovatelů a zdravotních sester. Právě v takovémto prostředí jsou studenti ošetrovatelství schopni přenést teorii do klinické praxe a dosáhnout požadovaných schopností, jak je uvedeno v příloze V směrnice EU 2013/55/EU.

Proto je velmi důležité, aby se zdravotnické organizace v EU poskytující klinické stáže studentům ošetrovatelství zabývaly modernizovanou Směrnicí 2013/55/EU a zabudovaly její obsah do své praxe, čímž zajistí, že budou výsledky učebního procesu v souladu s touto směrnicí.

V SOULADU S DOPORUČENÍMI BY MENTOŘI ZDRAVOTNÍCH SESTER A OŠETŘOVATELŮ MĚLI:

- Brát ohled na stanovená kritéria a pokyny, které zajišťují kvalitní mentorování, a používat je v praxi.
 - Podpořit studenty při dosahování stanovených studijních cílů a získávání dovedností v osmi oblastech, které jsou popsány v 31. článku Směrnice 2013/55/EU.
 - V klinickém učebním prostředí vytvořit atmosféru, která bude bezpečná jak z fyzického, tak i sociálního a emocionálního hlediska.
 - Neustále přemýšlet o své způsobilosti pro mentorství a plánovat strategie pro vlastní profesionální rozvoj.
 - Požádat studenty a kolegy o konstruktivní zpětnou vazbu ohledně způsobilosti pro mentorství a brát na ni ohled při plánování strategie pro rozvoj vlastních kompetencí.
 - Podpořit spolupráci s učiteli ošetrovatelství ze vzdělávacích organizací za účelem podpory výukového procesu studentů ošetrovatelství a dosažení dobrých výsledků.
-

V SOULADU S DOPORUČENÍMI BY ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE MĚLY:

- V rámci vlastní organizace pravidelně hodnotit momentální kvalitu mentorství.
 - Plánovat a implementovat efektivní organizační strategie pro zlepšení kvality mentorství studentů ošetrovatelství, kteří absolvují klinickou praxi.
 - Umožnit zaměstnancům rozvoj mentorských schopností v souladu s kompetenčním modelem pro mentory v klinické praxi založeným na důkazech (Mikkonen et al., 2019).
 - Podporovat nepřetržitý profesní rozvoj zaměstnanců a zajistit zdroje potřebné pro úspěšné mentorství. Nabídnout mentorské školení všem zaměstnancům, kteří mentorují studenty. [Klikněte zde](#) pro více informací o charakteristikách kurzu určeného pro mentorské školení.
-

V SOULADU S DOPORUČENÍMI BY INSTITUCE NA ÚROVNI EU A ČLENSKÝCH STÁTŮ MĚLY:

- Zahrnout téma posílení kvality mentorství studentů ošetrovatelství do politické agendy s cílem zajistit odolnou pracovní sílu v oblasti ošetrovatelství.
 - Zajistit, aby každý členský stát stanovil kritéria pro zajištění kvalitního mentorství studentů ošetrovatelství, kteří absolvují klinickou praxi pod dohledem kvalifikovaných mentorů.
 - Podpořit používání kompetenčního rámce Evropské federace sesterských asociací (EFN), který je nástrojem pro implementaci 31. článku Směrnice 2013/55/EU, do vzdělávacích programů pro ošetrovatele v celé EU.
 - Prostřednictvím zákonů na úrovni jednotlivých států a vzdělávacích programů vytvořit dodatečné standardy a závazné předpisy pro podporu a kvalifikaci mentorů zdravotních sester a ošetrovatelů v rámci kvalitního mentorství.
-

Odborné hodnocení obecných pokynů pro rozvoj kompetencí mentorů zdravotních sester a ošetřovatelů

Hodnocení obecných pokynů se zúčastnilo 19 odborníků. Celkové hodnocení odborníků bylo velmi pozitivní, což je jasně vidět z níže uvedených citátů.

„Z teoretického hlediska konzistentní, rozumný a logický text, který obsahuje příslušné pokyny.“

„Jedná se o užitečný a nezbytný nástroj pro standardizované mentorské vzdělávání.“

„Pokyny pro mentory zdravotních sester a ošetřovatelů i zdravotnická zařízení jsou správně nasměřované a jasné. Pokyny byly sepsány na základě kompetenčního modelu pro mentory v klinické praxi založeného na důkazech a osmi oblastí v souladu s požadavky 31. článku Směrnice EU 2013/55/EU. Pomáhají mentorům kompetentně vést studenty k vědomému přijetí perspektivy jednotlivců, rodin a komunit a jejímu zabudování do klinického uvažování a rozhodovacích procesů.“

„Pokyny jsou velmi dobrým metodickým nástrojem pro mentory, protože

usnadňují organizaci a rozvoj mentorských aktivit. Obsahují podrobný popis mentorských postupů, poradenství pro studenty, význam reflexe, zohlednění kulturních rozdílů a užitečné tipy pro úspěšnou komunikaci.“

„Tipy uvedené v jednotlivých kapitolách jsou velmi cenné a domnívám se, že by měly pokyny vycházet především z podrobných metodik zaměřených na to, JAK mohou stávající mentoři denně zlepšovat své kompetence a JAK by měly vzdělávací organizace hodnotit jejich individuální a kulturní kompetence.“

„Pokyny jsou vizuálně velmi pěkně provedené. Obsahují praktické tabulky a obrázky, které vystihují hlavní aspekty související s jejich obsahem.“

„Obsah je konzistentní, není příliš podrobný a snadno se doplňuje.“

„Znázornění je atraktivní a snadno pochopitelné.“

Reference

Antohe, I., Riklikiene, O., Tichelaar, E., a Saarikoski, M. 2016. Klinické vzdělávání a odborné školení studentů ošetrovatelství ve čtyřech relativně nových členských státech Evropské unie: Hodnocení spokojenosti studentů s učebním prostředím. *Školení zdravotních sester a ošetrovatelů v praxi*, 17, 139–144. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.12.005>

Blanchet Garneau, A., a Pepin, J. 2015. Cultural competence: a constructivist definition. *Journal of Transcultural Nursing*, 26, 9–15. <http://dx.doi.org/10.1177/1043659614541294>

Campinha-Bacote, J. 2010. A culturally conscious model of mentoring. *Nurse Educator*, 35(3), 130–135. <https://doi.org/10.1097/NNE.0b013e3181d950bf>

Směrnice EU 2013/55. 2013. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/55/EU. Úřední věstník Evropské unie. <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0132:0170:en:PDF>

Immonen K., Oikarainen A., Tomietto M., Kääriäinen M., Tuomikoski A.M., Kaučič B.M., Filej B., Riklikiene O., Vizcaya-Moreno F.M., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Mikkonen K., 2019. Assessment of nursing students' competence in clinical practice: a systematic review of reviews. *International Journal of Nursing Studies*. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2019.103414>

Mikkonen K., Tomietto M., Cicolini G., Kaucic B.M., Filej B., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Kääriäinen M., 2019. Development and testing of an evidence-based model of mentoring nursing students in clinical practice. *Nurse Education Today*. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104272>

Mikkonen K., Tomietto M., Kääriäinen M., Oikarainen A., Tuomikoski A.M., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Filej B., Plazar N., Čuk V., Kaučič B.M. 2019. Development of an evidence-based nurse mentor's competence model. EU projekt QualMent. Celje. CIP - Kataložni zapis o publikaciji. Univerzitetna knjižnica Maribor, Slovinsko. ISBN 978-961-6889-35-3

Pramila-Savukoski S., Juntunen J., Tuomikoski A.M., Kääriäinen M., Tomietto M., Kaučič B.M., Filej B., Riklikiene O., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Mikkonen K., 2019. Mentors' self-assessed competence in mentoring nursing students in clinical practice: a systematic review of quantitative studies. *Journal of Clinical Nursing*. <https://doi.org/10.1111/jocn.15127>